

Sygn. akt VI GC 746/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2020 roku

Sąd Rejonowy w Gdyni VI Wydział Gospodarczy, w składzie:

Przewodniczący: SSR Justyna Supińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Dorota Moszyk

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2020 roku w Gdyni

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą w G.

przeciwko (...) z siedzibą w W.

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda (...) spółki akcyjnej z siedzibą w G. na rzecz pozwanego (...) z siedzibą w W. kwotę 287 złotych (dwieście osiemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. nakazuje ściągnąć od powoda (...) spółki akcyjnej z siedzibą w G. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gdyni kwotę 543,64 złotych (pięćset czterdzieści trzy złote sześćdziesiąt cztery grosze) tytułem zwrotu kosztów sądowych tymczasowo wypłaconych ze środków Skarbu Państwa.

Sygn. akt VI GC 746/19

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 09 listopada 2018 roku powód (...) spółka akcyjna z siedzibą w G. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) z siedzibą w W. kwoty 1 111,92 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 20 września 2017 roku do dnia zapłaty, a także kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w wyniku kolizji drogowej, która miała miejsce w dniu 04 czerwca 2017 roku uszkodzeniu uległ pojazd marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...). Poszkodowany zlecił naprawę uszkodzonego pojazdu, a na czas naprawy wynajął u poprzednika prawnego powoda pojazd zastępczy. Za usługę najmu tego pojazdu przez 8 dni została wystawiona faktura o numerze (...) na kwotę 2 095,92 złotych brutto (według stawki w kwocie 213 złotych netto za dobę), a następnie poszkodowany zawarł umowę przelewu powyższej wierzytelności z poprzednikiem prawnym powoda – „B.” spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W..

(...) z siedzibą w W. wypłacił tytułem odszkodowania za najem pojazdu zastępczego kwotę 984 złotych uwzględniając cały okres najmu.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 25 lutego 2019 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VI GNc 7870/18 referendarz sądowy Sądu Rejonowego w Gdyni uwzględnił żądanie pozwu w całości.

Pozwany (...) z siedzibą w W. w sprzeciwie od powyższego orzeczenia wniósł o oddalenie powództwa podnosząc, że zastosowana przez powoda stawka za najem pojazdu jest rażąco wygórowana, a nadto, że poszkodowany naruszył

obowiązek minimalizacji szkody. Pozwany wskazał bowiem, że poszkodowany został już w dniu 05 czerwca 2017 roku poinformowany przez (...) spółkę akcyjną z siedzibą w W., której poszkodowany zgłosił szkodę, o możliwości wynajęcia pojazdu zastępczego zorganizowanego przez ubezpieczyciela i wysokości stawek czynszu najmu, do których może zostać zweryfikowany koszt wynajmu w przypadku wynajęcia pojazdu we własnym zakresie, zaś najem pojazdu przez poszkodowanego nastąpił dopiero kilka dni później. Pozwany podniósł również, że poszkodowany wynajął pojazd wyższej klasy, a także zakwestionował legitymację powoda podnosząc, że z umowy najmu wynika, że płatność nastąpi bezgotówkowo w formie przelewu wierzytelności, podczas gdy zwrotowi podlegają jedynie wydatki rzeczywiście poniesione.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 04 czerwca 2017 roku doszło do kolizji drogowej, w wyniku której uszkodzeniu uległ pojazd marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...) należący do M. S. (1) i M. S. (2).

Odpowiedzialność za tę szkodę ponosił właściciel pojazdu ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w (...) z siedzibą w W..

niesporne

W dniu 05 czerwca 2017 roku M. S. (1) zgłosił (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W. szkodę w pojeździe marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...) i zawarł z nim umowę – zlecenie likwidacji szkody majątkowej oraz umowę przelewu.

niesporne, a nadto: zgłoszenie szkody, umowa – zlecenie likwidacji szkody majątkowej, umowa przelewu wierzytelności, zawiadomienie o szkodzie(...) z siedzibą w W. – w aktach szkody – k. 184 akt

W dniu 05 czerwca 2017 roku (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. poinformował na piśmie M. S. (1), że refundacja kosztów najmu pojazdu zastępczego z ubezpieczenia OC sprawcy szkody może nastąpić, gdy poszkodowany w związku ze szkodą nie mógł korzystać ze swojego pojazdu w takim zakresie, w jakim korzystałby z niego, gdyby szkody mu nie wyrządzono. Wydatki poniesione na najem powinny być celowe i ekonomicznie uzasadnione, a wynajęty pojazd zastępczy nie powinien być wyższej klasy niż uszkodzony. Zwrot kosztów najmu może mieć miejsce tylko w sytuacji, w której zaspokojenie potrzeb życiowych i konsumpcyjnych poszkodowanego nie mogło nastąpić w inny racjonalny sposób niż poprzez najem.

(...) spółka akcyjna z siedzibą w W. poinformował go również, że w razie konieczności najmu pojazdu zastępczego poszkodowany powinien zawiadomić o tym ubezpieczyciela, co umożliwi mu udzielenie pomocy poszkodowanemu poprzez wskazanie danych wypożyczalni współpracujących z ubezpieczycielem. Nadto poinformowano, że w przypadku nieskorzystania z oferty (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. i udokumentowania poniesienia wyższych kosztów wynajmu w wybranej przez poszkodowanego indywidualnie wypożyczalni, koszty te zostaną zweryfikowane do poziomu oferty (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. według cen wskazanych w załączonej tabeli (w wartości netto), w tym w przypadku pojazdów klasy C przy najmie trwającym od 1 do 7 dni w kwocie 100 złotych netto, a od 8 dni do 11 dni – w kwocie 95 złotych netto.

M. S. (1) otrzymał tę informację, podpisał ją i w dniu 06 czerwca 2017 roku odesłał do (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W..

pismo – k. 205 akt oraz w aktach szkody – k. 184 akt, zeznania świadka M. S. (1) – protokół rozprawy z dnia 30 sierpnia 2019 roku – k. 208-209 akt (zapis obrazu i dźwięku 00:01:05-00:18:34)

M. S. (1) nie kontaktował się z (...) spółką akcyjną z siedzibą w W. w celu ustalenia szczegółowych warunków najmu pojazdu zastępczego, nie dokonywał on również rozeznania w zakresie stawek najmu stosowanych przez inne podmioty oferujące najem pojazdów zastępczych.

zeznania świadka M. S. (1) – protokół rozprawy z dnia 30 sierpnia 2019 roku – k. 208-209 akt (zapis obrazu i dźwięku 00:01:05-00:18:34)

W dniu 12 czerwca 2017 roku uszkodzony pojazd marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...) został oddany do naprawy do warsztatu naprawczego prowadzonego przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. – autoryzowanego serwisu pojazdów marki F.. Naprawę pojazdu zakończono w dniu 19 czerwca 2017 roku i poinformowano o tym właściciela. Pojazd został odebrany w dniu 19 czerwca 2017 roku.

niesporne, a nadto: protokół naprawy pojazdu – k. 28 akt

W dniu 12 czerwca 2017 roku M. S. (1) wynajął od „B.” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. pojazd zastępczy marki F. (...) oraz zawarł z „B.” spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. umowę przelewu wierzytelności z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego.

Kaucja wynosiła 400 złotych netto.

Pojazd zastępczy został zwrócony w dniu 19 czerwca 2017 roku.

umowa najmu pojazdu zastępczego – k. 29-30 akt, umowa cesji wierzytelności – k. 31 akt, upoważnienie – k. 35 akt, protokół zdawczo – odbiorczy – k. 33 akt, cennik – k. 32 akt, oświadczenie – k. 34 akt

W dniu 18 sierpnia 2017 roku „B.” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wystawił M. S. (1) fakturę o numerze (...) na kwotę 2 095,92 złotych brutto tytułem najmu pojazdu zastępczego przez okres 8 dni (po stawce w kwocie 213 złotych netto).

faktura – k. 36 akt

(...) spółka akcyjna z siedzibą w W. wypłacił „B.” spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. odszkodowanie za najem pojazdu zastępczego w kwocie 984 złotych uwzględniając 8 dni najmu pojazdu zastępczego i stawkę w kwocie 123 złotych brutto.

Kwota ta została zwrócona (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W. przez (...) z siedzibą w W. jako ubezpieczycielowi sprawcy szkody.

niesporne, a nadto: decyzja – w aktach szkody – k. 184 akt

W dniu 28 maja 2018 roku „B.” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zawarł z (...) spółką akcyjną z siedzibą w G. umowę sprzedaży wierzytelności m. in. w kwocie 1 111,72 złotych wynikającej z faktury o numerze (...).

umowa sprzedaży wierzytelności – k. 8-11 akt, aneks – k. 12-13 akt, zawiadomienie o przelewie wierzytelności – k. 16-18 akt

Pojazd uszkodzony marki F. model (...) należy do klasy pojazdów klasy C.

Pojazd wynajęty marki F. model M. należy do wyższej klasy pojazdów – klasy D.

Zakłady naprawcze i wypożyczalnie pojazdów w okresie likwidacji szkody na lokalnym dla poszkodowanego rynku stosowały za najem pojazdów klasy C (uwzględniając również warunek w postaci wpłaty kaucji) stawki w kwocie od 90 do 180 złotych netto za dobę.

opinia biegłego sądowego P. C. – k. 213-220 akt

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie w zakresie, w jakim pozostawał bezsporny pomiędzy stronami, Sąd ustalił na podstawie oświadczeń stron.

Odnosnie cenników załączonych przez strony, to Sąd odmówił dania im wiary. Pomijając częściową nieczytelność wydruków przedstawionych przez powoda, Sąd zważył, że pochodzą one od wybranych przez strony podmiotów oferujących najem pojazdów zastępczych, co przemawia za przyjęciem, iż strony przedstawiły jedynie te cenniki, które stanowiły poparcie ich twierdzeń. Nie mogą one zatem stanowić obiektywnego dowodu na okoliczność wysokości stawek za najem pojazdów zastępczych stosowanych przez inne podmioty w okresie likwidacji przedmiotowej szkody. Podobnie – odnośnie przedłożonych przez pozwanego wydruków dotyczących klasyfikacji pojazdów, ustalenie tych okoliczności wymagało bowiem wiadomości specjalnych i jak wynikało z opinii biegłego sądowego pojazd uszkodzony marki F. model (...) należy do klasy pojazdów klasy C, a pojazd wynajęty marki F. model M. należy do wyższej klasy pojazdów – klasy D. Okoliczność ta jednakże ostatecznie nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy wobec uznania, że poszkodowany naruszył ciężący na nim obowiązek minimalizacji szkody, o czym szerzej w poniższej części uzasadnienia, przy czym nie budzi jakichkolwiek wątpliwości, że w sytuacji gdyby do takiego naruszenia nie doszło – ustalenie stawek dotyczyłoby wyłącznie klasy pojazdu uszkodzonego (klasy C).

Sąd uwzględnił pozostałe zgromadzone w sprawie dokumenty, w tym znajdujące się w aktach szkody pozwanego i G. z siedzibą w W. (obecnie W. z siedzibą w W.), albowiem ich autentyczność i wiarygodność nie była przez strony kwestionowana, jak również Sąd nie znalazł podstaw do podważenia ich wiarygodności i mocy dowodowej.

Sąd oparł się także – uznając je za wiarygodne – na zeznaniach świadka M. S. (1) w zakresie, w jakim potwierdził on, że otrzymał informację o możliwości najmu pojazdu zastępczego za pośrednictwem ubezpieczyciela i akceptowanych przez niego stawkach w razie wynajęcia pojazdu we własnym zakresie, a także że nie kontaktował się z (...) spółką akcyjną z siedzibą w W. w celu ustalenia szczegółowych warunków najmu pojazdu zastępczego ani nie dokonywał rozeznania w zakresie stawek najmu stosowanych przez inne podmioty oferujące najem pojazdów zastępczych, gdyż wynajął pojazd w miejscu, w którym dokonywano naprawy jego pojazdu.

Wskazać w tym miejscu należy, że podstawą działań podejmowanych przez (...) spółkę akcyjną z siedzibą w W. w ramach tzw. bezpośredniej likwidacji szkody był obowiązujący od dnia 01 stycznia 2016 roku przepis art. 4 ust. 10 ustawy z dnia 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracji (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 roku, poz. 381 ze zmianami), zgodnie z którym zakład ubezpieczeń może – również na wniosek uprawnionego z umowy ubezpieczenia – podjąć się wykonania czynności ubezpieczeniowych związanych z ustalaniem przyczyn i okoliczności zdarzeń losowych, ustalaniem wysokości szkód oraz rozmiaru odszkodowań, a także ich wypłacenia – i to również w przypadku, gdy umowy te zawarte są z innym zakładem ubezpieczeń. Likwidacja szkody, tzw. bezpośrednia, polega na tym, że na podstawie umowy zlecenia zawartej z poszkodowanym zakład ubezpieczeń świadczy w istocie usługę polegającą na ustaleniu sprawcy określonej szkody komunikacyjnej, rozmiaru i wysokości tej szkody oraz wypłaca świadczenie równe temu, jaki przysługuje poszkodowanemu z polisy OC sprawcy. System tzw. bezpośredniej likwidacji szkody opiera się także na umowie między ubezpieczycielami, na mocy której zgadzają się oni na rozliczenie szkód spowodowanych przez sprawców ubezpieczonych w drugim zakładzie ubezpieczeń. Należy przy tym podzielić pogląd wyrażany powszechnie w orzecznictwie, że z momentem wypłaty bezspornej części odszkodowania stosunek zobowiązaniowy łączący poszkodowanego z ubezpieczycielem wynikający z zawartej umowy zlecenia w ramach bezpośredniej likwidacji szkody, wygasa. Natomiast w pozostałym zakresie, tj. w odniesieniu do dalszych roszczeń podnoszonych przez poszkodowanego, czy jego następcę prawnego – powoda (cesjonariusza), w związku z ich niezadowoleniem z wysokości przyznanego odszkodowania bądź odmową jego wypłaty, pozostaje dochodzenie roszczenia wyłącznie przeciwko ubezpieczycielowi sprawcy zdarzenia.

W tej sytuacji nie ma wątpliwości, że czynności dokonywane przez (...) spółkę akcyjną z siedzibą w W., w tym odnośnie poinformowania poszkodowanego o możliwości wynajęcia pojazdu zastępczego za jego pośrednictwem i akceptowanych stawkach najmu w razie wynajęcia takiego pojazdu we własnym zakresie, pozostają w mocy, a ubezpieczyciel sprawcy szkody (pозwany) może się na nie powoływać dla określenia zakresu swojej odpowiedzialności. Nie było przy tym wątpliwości, że poszkodowany M. S. (1) z przedmiotową informacją zapoznał się, o czym świadczy

jego oświadczenie z dnia 05 czerwca 2017 roku – złożony podpis. Nadto, jak wynikało z jego zeznań, nie kontaktował się on z ubezpieczycielem w tej kwestii, ani też nie ustalał warunków najmu, w tym stawki najmu stosowanej przez inne wypożyczalnie nie biorąc pod uwagę możliwości wynajęcia pojazdu od innego podmiotu. Jak bowiem zeznał poszkodowany oddawał pojazd do naprawy i otrzymał tam na miejscu pojazd zastępczy.

Powyższe zeznania świadka w ocenie Sądu pozwoliły na uznanie, że poszkodowany M. S. (1) naruszył ciężący na nim obowiązek minimalizacji szkody. Jeżeli bowiem ubezpieczyciel zawiadomił poszkodowanego o możliwości wynajęcia pojazdu za jego pośrednictwem i to jeszcze przed wynajęciem pojazdu przez poszkodowanego od powoda, a zatem w sytuacji, gdy poszkodowany taką informację otrzymał nie mając jeszcze zawartej umowy najmu pojazdu zastępczego – tak jak to miało miejsce w niniejszej sprawie – zachowanie poszkodowanego polegające na zaniechaniu jakiegokolwiek współdziałania z pozwanym w likwidacji szkody, w tym w postaci co najmniej podjęcia próby ustalenia szczegółów i dokładnych warunków najmu samochodu zastępczego za pośrednictwem ubezpieczyciela, uznać należy za nieprawidłowe i przyczyniające się do powstania szkody, o czym szerzej w poniższej części uzasadnienia. W tym miejscu jedynie wskazać należy, że ewentualna wygoda przyjętego przez poszkodowanego rozwiązania (otrzymanie pojazdu w miejscu, w którym pozostawia się pojazd do naprawy) nie może stanowić uzasadnienia dla zaniechania jakiegokolwiek współdziałania z ubezpieczycielem, konieczności bowiem skontaktowania się z ubezpieczycielem i podjęcia próby ustalenia zasad najmu nie można uznać za znaczącą niedogodność, zwłaszcza w dobie rozwoju form komunikowania się na odległość i zwłaszcza w sytuacji, gdy do najmu pojazdu zastępczego dochodzi kilka dni po zaistnieniu zdarzenia (kolizji), a możliwość podstawienia pojazdu we wskazanym przez poszkodowanego miejscu, a więc również w zakładzie naprawczym, nie jest nadzwyczajnym udogodnieniem.

Z uwagi na przyjęcie, że poszkodowany M. S. (1) naruszył ciężący na nim obowiązek minimalizacji szkody, dokonując rozstrzygnięcia niniejszej sprawy Sąd oparł się na opinii biegłego sądowego w zakresie techniki i mechaniki motoryzacyjnej oraz ruchu drogowego P. C. w zakresie ustalenia przez biegłego sądowego klasy pojazdu uszkodzonego marki F. model (...) (klasa C) i pojazdu wynajętego marki F. model M. (klasa D).

W pozostałym zakresie, tj. w zakresie, w jakim biegły sądowy ustalił zakres stawek stosowanych za najem pojazdów klasy odpowiadającej pojazdowi wynajętemu na lokalnym dla poszkodowanej rynku, opinia biegłego sądowego nie stanowiła podstawy rozstrzygnięcia. Jedynie na marginesie wskazać należy, że z powyższych ustaleń wynikało, że stawka zastosowana za najem pojazdu zastępczego przez powoda (213 złotych netto) nie miała charakteru stawki rynkowej. Jak bowiem wskazał biegły sądowy uwzględniając zawarty w umowie między poprzednikiem prawnym powoda a poszkodowanym warunek w postaci wpłaty kaucji, to zakłady naprawcze i wypożyczalnie pojazdów w okresie likwidacji szkody na lokalnym dla poszkodowanego rynku stosowały za najem pojazdów klasy C stawki w kwocie od 90 do 180 złotych netto za dobę, a bez tego warunku – stawki te kształtowały się na poziomie od 90 złotych do 200 złotych netto.

W ocenie Sądu opinia biegłego sądowego została sporządzona wedle tezy dowodowej wysnutej przez Sąd, poza tym jest logiczna, zgodna z zasadami doświadczenia życiowego i wskazaniami wiedzy. Komunikatywność jej sformułowań pozwala na zrozumienie wyrażonych w niej ocen i poglądów, a także sposobu dochodzenia do wniosków końcowych, przy czym nie zawiera ona wewnętrznych sprzeczności i wykluczających się wzajemnie wniosków. Nie była także kwestionowana przez strony.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 19 czerwca 2020 roku Sąd oddalił wniosek powoda o zobowiązanie zakładu naprawczego do udzielenia informacji co do prawdziwości arkusza naprawy oraz o zobowiązanie tego podmiotu do przedłożenia pisemnej informacji dotyczącej zestawienia czynności podjętych w toku naprawy pojazdu, mając na uwadze, że czas naprawy pojazdu wpływający na okres najmu pojazdu zastępczego nie był w sprawie sporny (pозwany uwzględnił bowiem cały okres najmu pojazdu zastępczego), a także że stanowiłoby to naruszenie zasady bezpośredniości i prowadziłyby do obejścia przepisów o dowodzie z zeznań świadków. Nadto powód nie wykazał, ażeby zwracał się o uzyskanie powyższych informacji uszczegóławiających przebieg naprawy i doznał w tym zakresie jakichkolwiek trudności, a rolą Sądu w kontrydiktoryjnym modelu procesu nie jest wyręczanie strony w poszukiwaniu i gromadzeniu dowodów na poparcie jej twierdzeń.

W ocenie Sądu powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powód (...) spółka akcyjna z siedzibą w G. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) z siedzibą w W. kwoty 1 111,92 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 20 września 2017 roku do dnia zapłaty, a także kosztów procesu – tytułem zapłaty pozostałej kwoty odszkodowania obejmującego zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego.

Pozwany wnosząc o oddalenie powództwa, kwestionował żądanie pozwu w zakresie legitymacji procesowej powoda i wysokości stawki najmu zarzucając jej rażące wygórowanie oraz podnosząc zarzut naruszenia przez poszkodowanego obowiązku minimalizacji szkody.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu braku legitymacji procesowej wskazać należy, że posiadanie przez strony legitymacji czynnej i biernej w procesie jest przesłanką zasadniczą, od której istnienia uzależniona jest możliwość uwzględnienia powództwa, a jej brak, zarówno w postaci czynnej, jak i biernej, prowadzi do wydania wyroku oddalającego powództwo. Mając zatem powyższe na względzie zarzut strony pozwanej w przedmiocie braku legitymacji czynnej po stronie strony powodowej należało rozstrzygnąć w pierwszej kolejności, wskazując jednakże, iż zarzut ten nie jest zasadny.

Legitymacja procesowa to uprawnienie do poszukiwania ochrony prawnej w konkretnej sprawie, przy czym literatura przedmiotu rozróżnia legitymację procesową czynną i bierną. Pierwsza z nich dotyczy strony powodowej i oznacza uprawnienie do wszczęcia i prowadzenia procesu, druga zaś dotyczy strony pozwanej i uzasadnia występowanie w procesie w charakterze pozwanego. Legitymacja procesowa jest więc uprawnieniem konkretnego podmiotu (legitymacja czynna) do występowania z konkretnym roszczeniem przeciwko innemu oznaczonemu podmiotowi (legitymacja bierna) wypływające z prawa materialnego.

Z przedłożonych w sprawie dokumentów wynika, że w dniu 12 czerwca 2017 roku poszkodowany M. S. (1) zawarł z powodem umowę cesji wierzytelności obejmującej koszty najmu pojazdu zastępczego w celu zaspokojenia wierzytelności wobec poszkodowanego o zapłatę za najem pojazdu zastępczego. Pozwany podnosił natomiast, że jako że w umowie przewidziano rozliczenie bezgotówkowe, powód nie wykazał, ażeby czynsz najmu został przez poszkodowanego uiszczony, co warunkowało zdaniem pozwanego powstanie wierzytelności będącej przedmiotem przelewu. Brak faktycznego uiszczenia czynszu najmu powodował więc, zdaniem pozwanego, że wierzytelność ta nie istniała w chwili zawarcia umowy przelewu wierzytelności i nie mogła być przedmiotem cesji.

W ocenie Sądu nie ma wątpliwości, że faktyczne poniesienie kosztów najmu pojazdu zastępczego nie jest warunkiem skutecznego domagania się zwrotu tych kosztów. Stanowisko to jest wynikiem analizy uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 roku (sygn. akt III CZP 5/11, OSNC 2012/3/28). Wprawdzie Sąd Najwyższy wskazał, że „strata majątkowa powstaje dopiero z chwilą poniesienia kosztów najmu pojazdu zastępczego”, ale nie można z tego wyprowadzić wniosku, że poszkodowany może domagać się zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego tylko, jeżeli faktycznie poniósł te koszty poprzez zapłatę stosownej kwoty. Zauważyć bowiem należy, że przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego było to, czy osobie fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej w ogóle przysługuje refundacja kosztów najmu pojazdu zastępczego. Sąd Najwyższy wskazał, że co do roszczeń o naprawienie szkody powstałej bezpośrednio w pojeździe w orzecznictwie ukształtował się pogląd, iż naprawa uszkodzonego pojazdu nie jest warunkiem wypłaty odszkodowania, bo istotne znaczenie ma fakt powstania szkody, a nie jej naprawienie. Analizując zaś, czy osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej może domagać się zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego Sąd Najwyższy zaznaczył, że poszkodowanemu nie przysługuje roszczenie z tytułu samej utraty możliwości korzystania z uszkodzonego pojazdu, a poszkodowany będzie miał roszczenie, jeżeli w związku z uzyskaniem pojazdu zastępczego w jego majątku powstanie uszczerbek. Poszkodowany musi wykazać, że faktycznie skorzystał z pojazdu zastępczego. Tak więc dochodzenie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego nie jest uzależnione od faktycznego opłacenia kosztów najmu pojazdu zastępczego, ale od wykazania uszczerbku w majątku w związku z korzystaniem z pojazdu zastępczego. Uszczerbek w majątku w związku z korzystaniem z pojazdu zastępczego powstaje zaś nie tylko w sytuacji opłacenia faktury za najem tego pojazdu, ale także wówczas kiedy jedynie została

wystawiona ta faktura, bowiem w tej sytuacji w majątku powstają pasywa. Poszkodowany przedkładając fakturę za najem pojazdu zastępczego udowadnia, że w jego majątku powstał uszczerbek w związku z korzystaniem z pojazdu zastępczego.

W sytuacji cesji wierzytelności z tytułu najmu pojazdu zastępczego skuteczne dochodzenie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego przez powoda będącego cesjonariuszem, który wynajął poszkodowanemu pojazd zastępczy uzależnione jest zatem od wykazania, że poszkodowany wynajął pojazd zastępczy i jest zobowiązany do poniesienia kosztów z tym związanych. Dowodem wynajęcia przez poszkodowanego pojazdu zastępczego i powstania z tego tytułu pasywów w jego majątku jest faktura za najem pojazdu zastępczego. Poniesienie zaś przez poszkodowanego kosztu najmu pojazdu zastępczego nastąpiło poprzez przeniesienie na rzecz powoda wierzytelności przysługującej poszkodowanemu względem pozwanego z tytułu odszkodowania, w zakresie kosztów pojazdu zastępczego. Już bowiem samo powstanie wymagalnej wierzytelności o zapłatę czynszu najmu przysługującego wynajmującemu wobec poszkodowanego powoduje u tego ostatniego powstanie nowych lub zwiększenie się istniejących pasywów. Zwiększenie pasywów lub powstanie nowych jest niczym innym jak poniesieniem straty przez poszkodowanego w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. (tak np. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy w wyroku z dnia 20 października 2015 roku, sygn. akt VIII Ga 162/15). Podkreślić przy tym należy, że rozliczenie bezgotówkowe (np. zapłata poprzez cesję wierzytelności) w żadnej mierze nie może być utożsamiana z bezpłatnością.

Co więcej, jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 marca 2020 roku w sprawie o sygn. akt III CZP 63/19 samo zaciągnięcie przez poszkodowanego zobowiązania do zapłaty czynszu najmu pojazdu zastępczego stanowi szkodę w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. pozostającą w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym.

Zgodnie z treścią art. 822 § 1 i § 4 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia. Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

Przedmiotem ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest odpowiedzialność ubezpieczającego za szkody wyrządzone osobom trzecim. Jest to więc ubezpieczenie jego odpowiedzialności za wyrządzenie szkody opartej na zasadzie winy lub na zasadzie ryzyka. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej sięga tak daleko, jak odpowiedzialność cywilna ubezpieczającego, a wysokość świadczeń ubezpieczyciela z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest determinowana wysokością zobowiązań odszkodowawczych ubezpieczającego. W związku z tym odpowiedzialność odszkodowawcza ubezpieczyciela jest taka, do jakiej zobowiązany byłby sprawca szkody, gdyby to od niego powód domagał się naprawienia szkody.

Zgodnie zaś z dyspozycją art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z których szkoda wynikła. W myśl § 2 niniejszego przepisu, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby szkody nie wyrządzone. Przepis art. 361 § 2 k.c. statuuje zatem zasadę pełnego odszkodowania. Podstawową funkcją odszkodowania jest bowiem kompensacja, co oznacza, że odszkodowanie powinno przywrócić w majątku poszkodowanego stan rzeczy naruszony zdarzeniem wyrządzającym szkodę, nie może ono jednak przewyższać wysokości faktycznie poniesionej szkody. Jednocześnie naprawieniu podlega jedynie taka szkoda, która pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem wyrządzającym szkodę. Oceny, czy poniesienie określonych kosztów mieści się w ramach szkody i normalnego związku przyczynowego, należy dokonywać na podstawie indywidualnej sytuacji poszkodowanego i konkretnych okoliczności sprawy. Wskazać przy tym należy, że korzystanie z rzeczy nie stanowi samoistnej wartości majątkowej i w każdym przypadku należy badać, czy pozbawienia możliwości korzystania z rzeczy wywołało uszczerbek majątkowy poszkodowanych.

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, iż w majątku poszkodowanego M. S. (1) powstała szkoda majątkowa, której część stanowią koszty zasadnego wynajmu pojazdu zastępczego na czas dokonywanej naprawy pojazdu uszkodzonego

w wyniku kolizji z dnia 04 czerwca 2017 roku. Nie ma bowiem wątpliwości, iż w sytuacji gdyby do kolizji de facto nie doszło, nie powstałyby dodatkowe koszty związane z najmem pojazdu zastępczego.

W niniejszej sprawie sporna była stawka za najem pojazdu zastępczego, w tym w szczególności w świetle zarzutu pozwanego w przedmiocie naruszenia przez poszkodowanego obowiązku minimalizacji szkody.

Odnosząc się do kwestii naruszenia obowiązku minimalizacji szkody, to wskazać należy, że co do zasady poszkodowany ma prawo wyboru dowolnej wypożyczalni oferującej pojazdy zastępcze, o ile stawka najmu zastosowana przez tę wypożyczalnię mieści się w kategoriach cen rynkowych występujących na rynku lokalnym. Poszkodowany ma jednakże także, na podstawie art. 362 k.c. oraz art. 16 ust. 1 punkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 roku, poz. 2214), obowiązek minimalizacji szkody rozumiany jako zapobieganie, w miarę możliwości, zwiększeniu się szkody. Jak nadto wskazał w uchwale z dnia 17 listopada 2011 roku Sąd Najwyższy (sygn. akt III CZP 5/11) nie wszystkie koszty, a więc nie wszystkie wydatki pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym mogą być refundowane, istnieje bowiem obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszenia jej rozmiarów podnosząc, że wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego, przekraczające koszty zaproponowanego przez ubezpieczyciela skorzystania z takiego pojazdu, objęte są odpowiedzialnością z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli ich poniesienie było celowe i ekonomicznie uzasadnione, tj. usprawiedliwione szczególnymi okolicznościami i potrzebami poszkodowanego, co wyraźnie podkreślił także Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 sierpnia 2017 roku (sygn. akt III CZP 20/17).

W niniejszej sprawie bez wątpienia zakład ubezpieczeń dokonujący tzw. bezpośredniej likwidacji szkody zaproponował poszkodowanemu M. S. (1) pomoc w zorganizowaniu najmu pojazdu zastępczego za pośrednictwem ubezpieczyciela oraz poinformował, że w razie wynajęcia pojazdu zastępczego we własnym zakresie koszt wynajmu zostanie uznany do wysokości stawki obowiązującej u tego podmiotu, tj. do kwoty 100 złotych netto (w przypadku pojazdu klasy C). Powyższe jednoznacznie wynika z treści podpisanego przez poszkodowanego M. S. (1) pisma z dnia 04 czerwca 2017 roku i zostało potwierdzone w jego zeznaniach.

Jednocześnie powód nie zdołał wykazać – na tę okoliczność nie zaoferował jakiegokolwiek dowodu – że w sprawie zachodziły szczególne potrzeby po stronie poszkodowanego uzasadniające nieskorzystanie z propozycji pozwanego. Oceny tej nie może zmienić wskazywana przez świadka okoliczność, że dokonał on najmu pojazdu zastępczego w czasie i w miejscu, w którym oddawał swój pojazd do naprawy, zdaniem bowiem Sądu zainteresowanie się propozycją ubezpieczyciela poprzez np. kontakt telefoniczny nie może być uznane za niedogodność usprawiedliwiającą jakikolwiek brak współdziałania z ubezpieczycielem ani też nie dowodzi, że propozycja ubezpieczyciela nie obejmowała podstawienia poszkodowanemu pojazdu w miejscu i terminie przez niego wskazanym – w tym w zakładzie naprawczym, w którym poszkodowany zlecił naprawę i to w dniu pozostawienia przez niego tam pojazdu. Powyższe zaś w ocenie Sądu przesądza jednoznacznie o naruszeniu przez poszkodowanego obowiązku minimalizacji szkody i powoduje, że wynajęcie pojazdu od powoda przy zastosowaniu wyższej stawki nie może zostać uznane za zasadne. W sytuacji bowiem, gdy poszkodowany nie interesował się w żadnym stopniu propozycją zakładu ubezpieczeń dotyczącą wynajęcia pojazdu zastępczego we wskazanych wypożyczalniach albo w innych, ale za wskazaną przez ubezpieczyciela kwotę (okoliczności tej powód nie wykazał), a następnie wynajął – i to dopiero kilka dni później, a zatem zapewne nie działając już pod presją czasu, czy zdenerwowania zaistniałym zdarzeniem, pojazd za kwotę znacznie wyższą, to takie zachowanie poszkodowanego ocenić należy jako przyczynienie się do zwiększenia szkody.

W tej sytuacji roszczenie powoda o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego ustalonych według stawek wynikających z umowy zawartej z poszkodowanego w zakresie przekraczającym koszty najmu pojazdu zastępczego uznane przez pozwanego, nie zasługuje na uwzględnienie. Sam najem pojazdu zastępczego pozostawał przy tym oczywiście w związku przyczynowym z uszkodzeniem pojazdu poszkodowanego, jednakże poszkodowany swoim zachowaniem, tj. zaniechaniem jakiegokolwiek inicjatywy w celu choćby sprawdzenia warunków najmu oferowanego

przez ubezpieczyciela, przyczynił się do powiększenia szkody wynikającej z tego zdarzenia w zakresie dochodzonym niniejszym pozwem.

Podkreślić przy tym należy, że Sąd rozpoznający sprawę podziela pogląd wyrażony przez Sąd Okręgowy w Warszawie w wyroku z dnia 08 grudnia 2016 roku (sygn. akt XX III Ga 2060/17), w którym wskazano, że nie jest wymagane, aby ubezpieczyciel złożył poszkodowanemu ofertę najmu w rozumieniu art. 66 k.c., to jest zawierającą wszystkie opisane w tym przepisie warunki. Wystarczające jest bowiem przedstawienie tylko podstawowych zasad najmu przez ubezpieczyciela, a nawet sama propozycja takiego najmu, po której poszkodowany powinien podjąć inicjatywę zmierzającą do ustalenia interesujących go warunków najmu i w oparciu o nie podjąć decyzję, czy korzysta z propozycji ubezpieczyciela, czy poszukuje samochodu zastępczego na rynku będąc jednocześnie świadomym, że będzie zobowiązany do pokrycia kosztów wykraczających ponad te wynikające z propozycji ubezpieczyciela. Również wskazać należy, że dane przekazane w czasie rozmowy telefonicznej czy mailowo także nie muszą wyczerpywać przesłanek, które pozwalałyby uznać je za ofertę w rozumieniu art. 66 k.c., wystarczające jest, że stanowią one informacje pozwalające poszkodowanemu powziąć wiedzę co do tego, że istnieje możliwość wypożyczenia pojazdu u ubezpieczyciela, a także co do tego, jaka jest orientacyjna stawka najmu. Na podstawie bowiem tych informacji poszkodowany może uzyskać przekonanie, że w istocie stawka ta jest znacznie niższa od tej, którą ustalono w umowie najmu zawartej z powodem (tak Sąd Okręgowy w Szczecinie w wyroku z dnia 08 grudnia 2017 roku, sygn. akt VIII Ga 422/17). Tymczasem w niniejszej sprawie powód nie wykazał, że poszkodowany M. S. (1) po otrzymaniu informacji od ubezpieczyciela na temat najmu pojazdu zastępczego podjął jakiegokolwiek czynności w kierunku ustalenia stawek za najem pojazdów zastępczych występujących na rynku, wręcz przeciwnie poszkodowany w swoich zeznaniach wyraźnie wskazał, że takich działań nie podjął pozostając w przekonaniu, że z uwagi na szkodę likwidowaną w ramach ubezpieczenia OC sprawcy, taki pojazd mu przysługuje, a koszty zostaną rozliczone z ubezpieczycielem. Wskazać należy, że co do zasady istotnie taki pojazd w tej sytuacji przysługuje poszkodowanemu, ale nie jest tak, że ubezpieczyciel sprawcy szkody zobowiązany jest do poniesienia wszystkich wydatków pozostających w związku ze szkodą, a tylko takich, które są celowe i ekonomicznie uzasadnione i nie zostały powiększone poprzez brak współdziałania poszkodowanego z ubezpieczycielem.

A zatem jeżeli ubezpieczyciel zawiadomił poszkodowanego o możliwości wynajęcia pojazdu zastępczego za jego pośrednictwem i to jeszcze przed wynajęciem przez niego pojazdu od powoda, a więc w sytuacji, gdy poszkodowany taką informację otrzymał nie mając jeszcze zawartej umowy najmu pojazdu zastępczego, zachowanie poszkodowanego polegające na zaniechaniu współdziałania z pozwanym w likwidacji szkody w postaci co najmniej podjęcia próby ustalenia szczegółów i dokładnych warunków najmu samochodu zastępczego za pośrednictwem ubezpieczyciela, uznać należy za nieprawidłowe i przyczyniające się do powstania szkody. Dopiero ewentualnie po uzyskaniu informacji warunkach najmu oferowanego przez pozwanego, gdyby warunki te poszkodowanemu nie odpowiadałyby, mógłby on w ocenie Sądu, bez narażenia się na zarzut naruszenia obowiązku minimalizacji szkody, rozpocząć poszukiwania podmiotu oferującego najem na zasadach w pełni go satysfakcjonujących. Okoliczności jednakże istniejących po stronie poszkodowanej, a uzasadniających nieskorzystanie z propozycji ubezpieczyciela – przy zachowaniu z jego strony minimum staranności we współdziałaniu z ubezpieczycielem w postaci zainteresowania się jego propozycją – powód reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika nie wykazał i na tę okoliczność nie zawnioskował jakichkolwiek dowodów. Nie jest zaś taką okolicznością, jak już wskazano, ewentualna wygoda przyjętego przez niego rozwiązania. Podstawienie pojazdu zastępczego w zakładzie naprawczym w chwili pozostawienia pojazdu uszkodzonego do naprawy nie jest bowiem żadnym nadzwyczajnym warunkiem najmu przemawiającym na korzyść oferty powoda.

Z uwagi na uznanie, że poszkodowany M. S. (1) z przyczyn powyżej wskazanych przyczynił się do powiększenia szkody Sąd uznał za zasadne uwzględnienie w wysokości należnego odszkodowania pokrywającego koszty najmu pojazdu zastępczego kwotę 123 złotych brutto za dobę najmu pojazdu zastępczego uznaną przez pozwanego.

Mając powyższe na uwadze należało uznać, iż powód nie zdołał wykazać, ażeby pozwany (...) z siedzibą w W. zobowiązany był do zwrotu kosztów najmu ponad uznaną przez ubezpieczyciela kwotę 984 złotych (stanowiącą iloczyn

8 dni okresu najmu pojazdu zastępczego oraz stawki w kwocie 123 złotych brutto (wartość odszkodowania w kwocie brutto nie była w procesie sporna).

Mając na względzie powyższe rozważania, w ocenie Sądu żądanie pozwu nie zasługiwało na uwzględnienie, wobec czego na podstawie art. 822 § 1 i 4 k.c. w zw. z art. 361 k.c. w zw. z art. 362 k.c. w zw. z art. 16 ust. 1 punkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 roku, poz. 2214) w zw. z art. 6 k.c. stosowanych a contrario, Sąd powództwo oddalił.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie II wyroku zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., zasądzając od powoda jako strony przegrywającej proces na rzecz pozwanego zwrot poniesionych przez niego kosztów procesu w kwocie 287 złotych (kwota 270 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego i kwota 17 złotych tytułem zwrotu opłaty skarbowej).

Nadto na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2019, poz. 785 ze zmianami) w zw. z art. 98 k.p.c. w punkcie trzecim wyroku Sąd nakazał ściągnąć od powoda jako strony przegrywającej proces na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gdyni kwotę 543,64 złotych tytułem zwrotu kosztów sądowych w postaci wynagrodzenia biegłego sądowego (zgodnie z prawomocnym postanowieniem z dnia 19 grudnia 2019 roku) tymczasowo wypłaconych ze środków Skarbu Państwa.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

SSR Justyna Supińska

Gdynia, dnia 01 lipca 2020 roku